

FAKTA.

6A/2018

express

MIKÄ TOI SUOMEEN, MILLAISTA OPISKELU TÄÄLLÄ ON?

*International Student Barometer
-kysely korkeakoulujen ulkomaalaisille
tutkinto-opiskelijoille*

TAUSTAA

Globalisaatio ja sen myötä kasvanut ihmisten liikkuvuus maasta toiseen ulottaa vaikutuksensa myös korkeakoulutukseen. Noin 5 miljoona korkeakouluopiskelijaa opiskelee kotimaansa ulkopuolella – määrä on kaksinkertaistunut reilussa 10 vuodessa. Suurimmat opiskelijavirrat tulevat Aasian maista ja suuntautuvat läntisiin OECD-maihin, useimmiten Yhdysvaltoihin, Britanniaan ja Australiaan¹. Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä on kasvanut myös Suomen yliopistoissa ja ammatti-korkeakouluissa. Tänä päivänä yli 20 000 ulkomaalaista opiskelee koko tutkintoaan suomalaiskorkeakoulussa.

Suomalaiset korkeakoulut ja ulkomaalaiset opiskelijat ovat olleet uuden tilanteen edessä, kun korkeakoulut alkoivat periä lukuvuosisumaksuja EU/Eta-alueen ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta syksystä 2017. Maksut voivat vaikuttaa

sekä opiskelijoiden halukkuuteen tulla Suomeen että opiskelukokemukseen Suomessa. Opiskelijoiden kuuleminen onkin siksi nyt erityisen tärkeää.

Millä perusteella ulkomaalaiset opiskelijat valitsevat suomalaisen korkeakoulun? Millainen on heidän opiskelukokemuksensa Suomessa? Ovatko opiskelijat tyytyväisiä saamaansa opetukseen, ja toimivatko palvelut opiskelijan näkökulmasta?

International Student Barometer (ISB) on eri maiden korkeakouluissa opiskeleville kansainvälisille vaihto- ja tutkinto-opiskelijoille suunnattu kysely, jota brittiläinen iGraduate on tehnyt vuodesta 2005. Suomi on osallistunut kyselyyn aiemmin vuosina 2010 ja 2014. Tähän, syksyllä 2017 toteutettuun ISB-kyselyyn lähti Suomesta mukaan 15 korkeakoulua: 13 yliopistoa ja 2 ammattikorkeakoulua. Opetushallitus tuki osallistumista, jotta

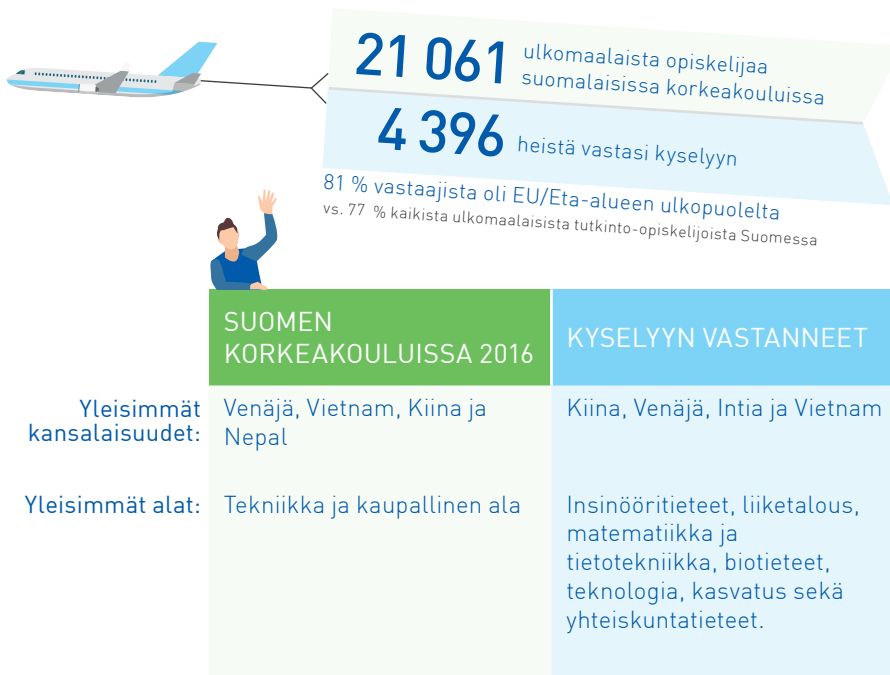
tuloksia saatiin riittävän monesta korkeakoulusta.

ISB-kyselyssä kartoitetaan tyytyväisyyttä opintoihin, palveluihin ja elämiseen sekä maahan tulon syitä ja valmistumisen jälkeisiä suunnitelmia. Koska kyselyyn osallistuu korkeakouluja useasta maasta, mukana olevat korkeakoulut pystyvät vertaamaan tuloksiaan myös kansainvälisesti. Syksyn 2017 ISB-kyselyyn vastasi kaikkiaan 110 386 opiskelijaa 129 korkeakoulusta ja 17 maasta.

Tässä Fakta Expressissä esitellään tuloksia Suomessa koko korkeakoulututkintoaan opiskelevien ulkomaalaisten osalta. Ne kertovat siitä, kuinka kiinnostavaa ja vetovoimaista suomalainen korkeakoulutus on ja antavat tietoa, miten helpottaa Suomeen saapumista. Teemat nostetaan esille myös Opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulutuksen kansainvälistymislinjauksissa².

ULKOMAALAISET TUTKINTO-OPISKELIJAT

Suomen korkeakouluissa:

18 %
tohtori-
opiskelijoita

34 %
maisteri-
opiskelijoita

48 %
alempaa
korkeakoulu-
tutkintoa
suorittavia

Kyselyyn vastanneet:

27 %
tohtori-
opiskelijoita

62 %
maisteri-
opiskelijoita

10 %
alempaa
korkeakoulu-
tutkintoa
suorittavia

KUINKA TÄRKEITÄ SEURAAVAT TEKIJÄT OLIVAT, KUN TEIT PÄÄTÖSTÄ OPISKELUPAIKASTA?

Vastaajat, joille kriteeri tärkeä tai erittäin tärkeä [%]

OPISKELUPAIKAN VALINTA – KOULUTUKSEN SISÄLTÖ, KUSTANNUKSET, TUTKIMUKSEN LAATU JA KORKEAKOULUN TUNNETTUUS VAIKUTTAVAT ENITEN

Tärkeimmät syyt valita opiskelupaikka Suomesta olivat koulutuksen sisältö, sen kustannukset, tutkimuksen laatu sekä korkeakoulun tunnettuus. Opiskelupaikan sijainti lähellä kotimaata erottui vähiten tärkeänä.

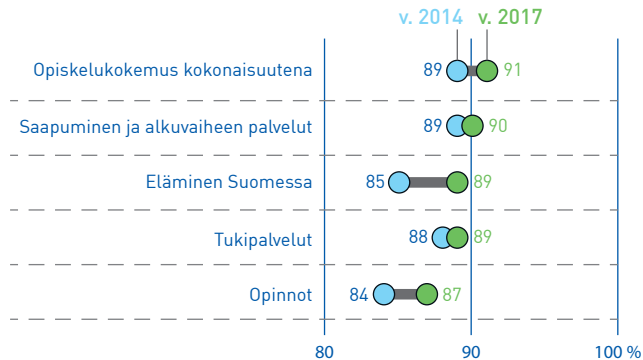
Suomessa opiskelevat ulkomaalaiset pitivät mahdollisuutta apurahaan tai vapautukseen maksuista tärkeämpänä valintakriteerinä kuin ulkomaalaiset opiskelijat muissa maissa. Sen sijaan opiskelupaikkaa ja -kaupunkia, työskentelymahdollisuuksia opintojen aikana ja opintojen jälkeen sekä yksittäisen akateemisen henkilön tunnettuutta Suomessa opiskelevat pitivät vähemmän tärkeinä valintakriteereinä kuin vastaajat muissa maissa.

Muutokset näissä eivät ole suuria vuoden 2014 tuloksiin verrattuna. Sen sijaan mahdollisuus saada apuraha tai vapautus maksuista oli kasvattanut merkitystään 77 %:sta peräti 87 %:iin. Myös mahdollisuutta pysyvään oleskeluun piti tärkeänä aiempaa (60 %) useampi, 66 %.

EU:n ulkopuolelta tulleet opiskelijat painottivat enemmän taloudelliseen toimeentuloon linkittyviä tekijöitä: mahdollisuutta apurahaan tai vapautukseen maksusta, elinkustannuksia sekä mahdollisuutta työskennellä opintojen aikana. He myös arvostivat enemmän mahdollisuuksia jatko-opintoihin, täysipäiväiseen työhön ja pysyvään oleskeluun Suomessa. Koulutuksen kustannuksilla valintakriteerinä ei ollut sen sijaan eroa EU:sta tai sen ulkopuolelta tulleiden välillä.

91 % OLI TYYTYVÄISIÄ TAI ERITTÄIN TYYTYVÄISIÄ OPISKELUUNSA SUOMESSA

Tyytyväisyys on lisääntynyt hieman kaikilla osa-alueilla.

Opetusryhmien koko ja mahdollisuus opiskella eri kulttuureista tulevien kanssa ovat Suomen vahvuus.

“Olen hyvin tyytyväinen koko prosessiin ja palveluihin. Ainoa ongelma oli huoneestani ensimmäisenä päivänä puuttunut internet-yhteys, jonka vuoksi en voinut olla yhteydessä perheeseeni.”

– opiskelija, Bangladesh

tohtoriopiskelijat olivat muita harvemmin tyytyväisiä, mikä voi kieltä siitä, että he jäävät järjestetyn ohjelman ulkopuolelle.

Hankalimmaksi koettiin pankkitilin avaaminen, johon vain 62 % vastanneista oli tyytyväisiä.

OPISKELU – OPPIMISYMPÄRISTÖT JA TILAT OVAT SUOMALAISKORKEAKOULUJEN VAHVUUS

Opintojen osalta kysely kattoi kolme osa-aluetta: opetuksen, opinnot yleisemmin sekä oppimisympäristöt ja tilat.

Oppimisympäristöt ja tilat ovat suomalaiskorkeakoulujen vahvuus. Oli kyse luokahuonetoista, kirjastoista tai virtuaalisista oppimisympäristöistä, opiskelijat olivat lähes poikkeuksetta (92–95 %) niihin tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.

Opetuksessa kiitosta saivat opettajien asiantuntemus ja englannin kielen taito. Myös opintosuoritusten arviointia ja opintojen ohjausta pidettiin erittäin hyvinä. Opettajien antama palaute ja opetustaito saivat opetuksen osiossa matalimman tuloksen, mutta niihinkin tyytyväisiä oli yli 80 %.

Tyytyväisyys opintoihin yleisemmin liittyviin tekijöihin hajoaa enemmän. Opetusryhmien kokoon sekä monikulttuurisuuteen olivat tyytyväisiä lähes kaikki. Työllistymiseen ja uraan liittyviin tekijöihin tyytyväisiä sen sijaan oli enää noin puolet. Näitä olivat esimerkiksi työ- ja uramahdollisuuksiin liittyvä tuki opetushenkilökunnalta sekä mahdollisuus työskennellä osana opintoja.

Alempaa tutkintoa suorittavat olivat monelta osin kriittisempiä kuin maisteri- ja tohtoriopiskelijat. He olivat vähemmän tyytyväisiä luentojen tasoon, opetushenkilökunnan opetustaitoon, opetuksen sisältöön, palautteeseen ja arviointikriteereihin. Vastaavasti tohtoriopiskelijat olivat näihin tyytyväisimpiä.

SAAPUMINEN – ALKUVAIHEEN PALVELUT SAIVAT PARHAAN KOKONAISARVION

Alkuvaiheen palveluilla tarkoitetaan maahan saapumiseen, asuntoon ja paikkakunnalle asettumiseen sekä opiskelun aloittamiseen liittyviä palveluita ja tukea. Tyytyväisyys näihin on tärkeää, sillä ensivaikutelmalla voi olla ratkaiseva merkitys sille, millaiseksi opiskelijan kokemus jatkossa muodostuu.

Tyytyväisimpiä (87–92 %) opiskelijat olivat korkeakoulun antamaan palveluun ja perehdytykseen kuten akateemisen henkilökunnan tapaamiseen, opiskelijaksi rekisteröitymiseen, viralliseen tervetuloilaisuuteen sekä orientaatioon. Opintojen kulun ja työskentelytapojen selittämiseen opiskelijoille tyytyväisiä oli 81 %.

EU-kansalaiset suhtautuvat muita kriittisemmin alkuvaiheen palveluihin. Tohtoriopiskelijat olivat muita opiskelijoita useammin tyytymättömiä korkeakoulun tervetuloilaisuuteen ja orientaatioon. Tohtoriopiskelijat tosin saapuvat yliopistoihin pitkin lukuvuotta, kun tilaisuudet keskittyvät lukuvuoden alkuun.

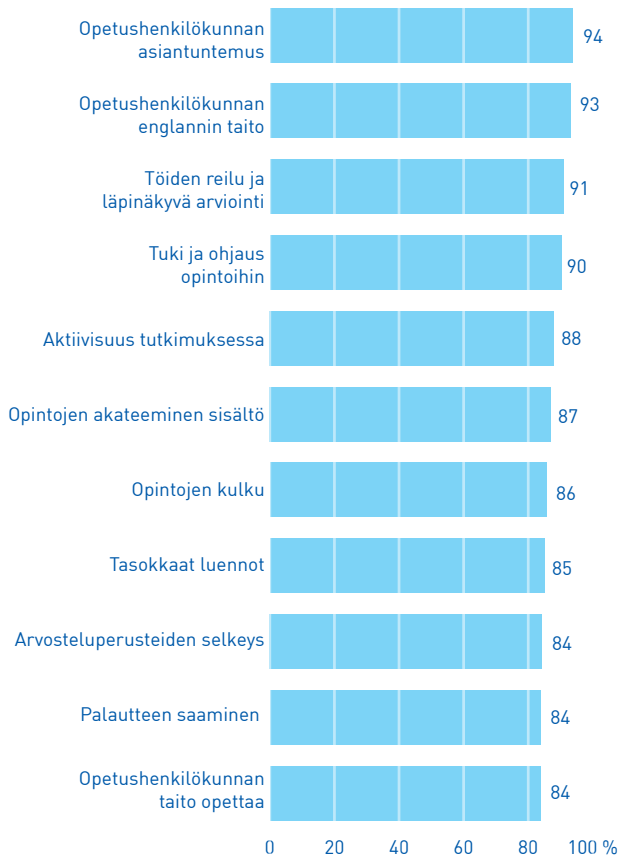
Asuntotoimiston palveluihin, asuntoon pääsemiseen, asunnon kuntoon sekä nettiyhteyden saamiseen tyytyväisiä oli 80–83 %, järjestettyihin tapahtumiin 80 %. Jälleen kerran

”Opettajat ovat erittäin sitoutuneita työhönsä ja oppiminen on siksi innostavampaa.”

– opiskelija, Brasilia

OPETUS

Tyytyväisten tai erittäin tyytyväisten osuus (%)

Tuloksiin tulee suhtautua varauksella, sillä alemmaa tutkintoa suorittavia ulkomaalaisia opiskelijoita oli aineistossa vähän ammattikorkeakoulujen heikon osallistumisen vuoksi. Tulokset voivat kuitenkin viestiä siitä, että maisteri- ja tohtorivaiheen opetukseen panostetaan enemmän.

EU-alueelta tulevat opiskelijat suhtautuivat useaan osa-alueeseen kriittisemmin kuin EU-alueen ulkopuolelta tulleet. Ero ei ole suuri, mutta se toistuu monessa kohdassa, esimerkiksi opetushenkilökunnan taito opettaa, opintojen kulku, palautteen saaminen sekä töiden reilu ja läpinäkyvä arviointi.

ELÄMINEN – SUOMEN TURVALLISUUS SAA KIITOSTA

Opiskelukokemukseen vaikuttaa opintojen lisäksi myös opiskelijan muu elämä. Tyytyväisyyttä elämiseen tarkasteltiin mm. asumisen, elin-

kustannusten, sosiaalisen elämän ja päivittäisten asioiden hoitumisen näkökulmista.

Asumisen tasoon oli tyytyväisiä 90 %, internet-yhteyteenkin asunnossa lähes yhtä moni. Kustannuksiin ja elämisen rahoittamiseen kohdistui enemmän tyytymättömyyttä. Asumiskustannuksiin oli tyytyväisiä enää 73 % ja elinkustannuksiin 64 %. Yli puolet oli tyytymättömiä mahdollisuuksiin saada taloudellista tukea ja ansaita rahaa opintojen ohella.

EU:n ulkopuolelta tulleet tutkinto-opiskelijat olivat hieman tyytyväisempiä elinkustannuksiin, EU-kansalaiset puolestaan mahdollisuuksiin ansaita rahaa opintojen ohessa. Vastaukset eivät kerro, kohdistuiko tyytymättömyys tarjolla oleviin työpaikkoihin vai työntekoa rajoittaviin säästöksiin.

Tyytyväisyys oli kuitenkin lisääntynyt vuodesta 2014. Silloin ansaitsemisen mahdollisuuksiin tyytyväisiä oli vain 38 %, elinkustannuksiin 52 % ja asumiskustannuksiin 66 %.

Sosiaaliseen elämään tyytyväisyys vaihteli sen mukaan, oliko kyse kontak-

OPINTOIHIN YLEISEMMIN LIITTYVÄT TEKIJÄT

Tyytyväisten tai erittäin tyytyväisten osuus (%)

teista suomalaisiin vai toisiin ulkomalaisiin. Opiskelijat kokivat saaneensa melko hyvin ystäviä muista maista (tyytyväisiä 89 %) ja omasta maastaan (83 %), mutta huonosti Suomesta (59 %). Tulos vahvistaa kansainvälisissäkin tutkimuksissa ilmennyt seikka: ulkomaalaiset opiskelijat ryhmäytyvät hyvin keskenään, mutta huonosti paikallisten kanssa. EU:n ulkopuolelta tulleet ystävystyivät useammin oman maalaistensa kanssa; EU-maista tulleet opiskelijat olivat puolestaan tyytyväisempiä siihen, kuinka olivat saaneet ystäviä Suomesta.

”Suomi on täydellinen yhdistelmä kehittyntä kaupunkielämää, maaseutua ja luontoa.”

– opiskelija, Chile

MILLAISTA TUKEA TYÖLLISTYMISEEN ULKOMAALAISET OPISKELIJAT TOIVOIVAT?

Neuvoja ja ohjausta uravaihtoehdoista ja -poluista

Tukea CV:n laatimisessa ja yhteydenotossa työnantajiin

Mahdollisuuksia tavata työnantajia ja verkostoitua

Harjoitusta haastatteluihin

Tietoa tietolähteistä

Harjoittelupaikkoja

EU-maista tulleet opiskelijat toivoivat useammin 'kevyempää' tukea kuten tietoa tietolähteistä ja vaihtoehtoista. EU:n ulkopuolelta tulleet toivoivat kattavampaa palvelua: harjoitusta työnhakutilanteisiin, harjoittelupaikkoja sekä korkeakoulun yhteydenottoja työnantajiin opiskelijan puolesta.

83%

SUOSITTELEE SUOMEA

OPISKELUMAANA

Ylivoimaisesti tyytyväisimpiä (97 % vastaajista) oltiin Suomen turvallisuuteen. Korkeakoulun ulkopuoliseen ympäristöön, korkeakoulun ympäristöstävällisyyteen, kampuksen rakennuksiin ja piha-alueisiin tyytyväisiä oli yli 90 % vastaajista, kulkuyhteyksiin 87 %.

TUKIPALVELUT – URA- JA REKRYTOINTIPALVELUITA EI LÖYDETÄ

Tukipalveluista käytetyimpiä olivat opiskelijaruokat, joissa valtaosa (92 %) aterioi. Enemmistö (72 %) hyödynsi myös IT-tukea. Seuraavina tulivat asumispalvelut (58 %), opiskelijajärjestöt (58 %) ja terveydenhuolto (48 %).

Kaikkiaan ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat käyttivät tukipalveluita kuitenkin melko vähän. Esimerkiksi opiskelijapalveluita ja tutoria kertoi hyödyntäneensä alle puolet (46 %), kansainvälisten asioiden toimistoa 39 %, ura- ja rekrytointipalveluita vain 18 %.

Ura- ja rekrytointipalvelu oli myös huonoinen tunnettu: 38 % ei edes osannut kertoa, mistä tällaista palvelua löytää. Opin-tojen ohjaukseen liittyvät palvelut tunnettiin myös huonosti: runsas kolmannes ei tiennyt, mistä näitä palveluita sai. Oman korkeakoulunsa kansainvälisten asioiden palveluista tai opiskelijapalveluista tietämättömiä oli viidennes.

Palveluita käyttäneet olivat kuitenkin niihin tyytyväisiä. Henkilökunnan palvelualltiuteen sekä englannin kielen taitoon erittäin tyytyväisiä oli 95 %. Kansainvälisten asioiden toimistoon, IT-tukeen, opiskelijapalveluihin, terveydenhoitoon, ohjauspalveluihin ja tutoreihin tyytyväisiä oli vähintään 90 % käyttäjistä, opiskelijaruokaloihin ja asumispalveluihin hieman alle 90 %. Alimman arvion saivat ura- ja rekrytointipalvelut, joihin tyytyväisiä oli 79 % niitä käyttäneistä.

TULEVAISUUS – YLI PUOLET SUUNNITTELEE JÄÄVÄNSÄ SUOMEEN VALMISTUTTUAAN

Ulkomaalaisten työllistyminen Suomeen opintojen jälkeen nähdään usein haasteena, vaikka sitä on edistetty erilaisissa hankkeissa. Samaan aikaan Suomessa käydään keskustelua demografisesta kehityksestä väestön ikääntyessä; työelämässä tarvitaan kansainvälistä osaamista, osaajia ja verkostoja eri mittakaavassa kuin vielä viime vuosituhanella.

Vuonna 2009 valmistuneista ulkomaalaisista 51 % työskenteli Suomessa vuosi valmistumisen jälkeen ja 44 % viisi vuotta

“Yliopistoni pitäisi tarjota enemmän työnhakumahdollisuuksia opiskelijoille.”

– opiskelija, Kiina

HEIKKOUEDET

Näihin ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat ovat vähiten tyytyväisiä

Mahdollisuudet ansaita rahaa opintojen ohessa

Mahdollisuus taloudelliseen tukeen

Mahdollisuus työkokemuksen hankkimiseksi osana opintoja

Työ- ja uramahdollisuuksiin liittyvä tuki opetushenkilökunnalta

Elämisen kustannukset

Pankkitilin avaaminen

Paikallisten ystävien saaminen

valmistumisesta³. Mitä ISB-kyselyn tulokset kertovat työllistymisen edellytyksistä?

Parannettavaa on eniten erilaisten työllistymiseen linkittyvien asioiden osalta. Esimerkiksi ura- ja rekrytointipalveluista pitäisi viestiä aktiivisemmin, jotta ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat löytäisivät ne ja hyödyntäisivät niitä paremmin.

Neljännes (23 %) viimeisen vuoden opiskelijoista suunnitteli jäävänsä Suomeen töihin pidemmäksi ajaksi eli yli 2 vuodeksi. 14 % kaavaili jatko-opintoja nykyisessä korkeakoulussaan ja 9 % jäävänsä Suomeen töihin lyhyeksi ajaksi, eli alle 2 vuodeksi. Tekniikan ja kaupallisen alan opiskelijat olivat keskimääräistä kiinnostuneempia pitkäaikaisesta työskentelystä Suomessa, kun taas yhteiskunta-alan, luonnontieteen, matematiikan ja tietotekniikan opiskelijat olivat kiinnostuneempia jäämään töihin lyhyemmäksi ajaksi.

Yhteensä puolet viimeisen vuoden opiskelijoista suunnitteli jäävänsä Suomeen. Vain vajaa neljännes suunnitteli muuttoa muualle, vajaa viidennes ei osannut vielä sanoa. EU:n ulkopuolelta tulleiden opiskelijoiden keskuudessa Suomeen jääminen oli suosituimpaa kuin EU-maista tulleiden.

Vaikka kehitettävää löytyy, kokonaisuutena tulokset ovat Suomen osalta hyvät, mitä myös jäämishalukkuus osaltaan vahvistaa. Hyvää kertoo myös se, että peräti 83 % suosittelee Suomea opiskelumaana.

VAHVUUDET

Näihin ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat ovat useimmiten tyytyväisiä

Elämisen turvallisuus

Tasokkaat luokkahuoneet ja luentosalit

Korkeakoulun ulkopuolinen ympäristö

Tukipalveluhenkilökunnan palvelualttius ja kielitaito

Opetushenkilökunnan asiantuntemus

Opetusryhmien koko

Opetushenkilökunnan englannin taito

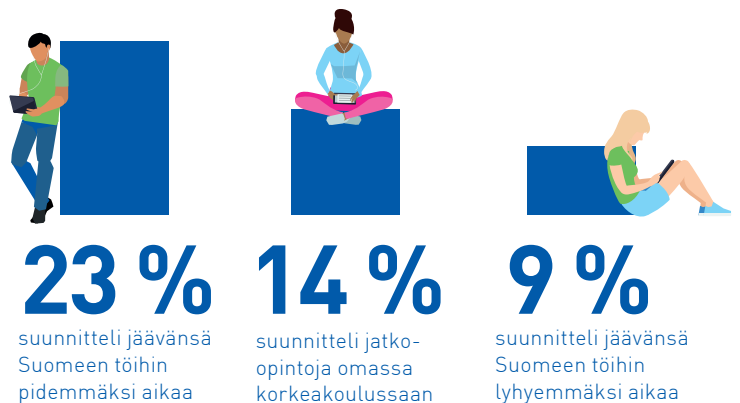

Oppimista tukeva teknologia

Kirjastot (tilat ja virtuaaliset)

ULKOMAALAISISTA VIIMEISEN VUODEN OPISKELIJOISTA

Lähteet:

1. Education at a Glance 2017. OECD Indicators. Indicator C4 What is the profile of internationally mobile students?
2. Opetus- ja kulttuuriministeriö: Yhteistyössä maailman parasta. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjaukset 2017–2025. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:11.
3. CIMO (2016): Suomessa, töissä, muualla? Korkeakoulututkinnon suorittaneiden ulkomaalaisten tilanne 5 vuoden kuluttua valmistumisesta. Fakta Express 1A/2016.

Opetushallitus on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimiva virasto, joka vastaa koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämisestä sekä kansainvälisyyden edistämisestä.